

LUMINA

FOAIE RELIGIOASĂ-CULTURALĂ PENTRU POPOR

ABONAMENTUL:

Pe an: . . . . . 12 coroane
Pe 6 luni: . . . . . 6 "
Pe 3 luni: . . . . . 3 "
Un număr 24 bani

APARE JOIA

REDACTOR:
Dr CORNEL CORNEAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTR.: Strada Timișorii Nr. 59.

TELEFON Nr. 30.

INSERTIUNILE SE SOCOTESC AMĂSURAT TARIFEI
MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

Războiul și Lăcomia

Preotul Vasile

Războiul îndelungat a adus tot felul de lipsuri, a adus o scumpete atât de mare, ce nu se mai poate suporta și care a schimbat cu totul izvoarele și modul de câștig al singuraticilor. Urcându-se tot mai mult prețurile pentru toate articolele de cumpărare și vânzare, a crescut și pofta după câștiguri tot mai mari și astfel s'a încuibat un nesăț, o lăcomie nemai pomenită între oameni. Toți a-leargă după avuții mari, socotind, că războiul este cel mai potrivit prilej pentru o îmbogățire grabnică și ușoară. Ca să se poată ajunge aceasta, se folosesc mijloacele cele mai josnice și de aceea nu s'a făcut nici când atâta strâmbătate, atâtea înșelăciuni, ca acum în vremea războiului. Judecătoriile n'au adus nici când pedepse mai grele pentru scumpirea prețurilor pentru înșelăciuni și păgubirea altora, ca în acest război, și cu toate acestea nu se arată nici cea mai mică îndreptare. Dovadă, că schimbarea referințelor de viață a schimbat de tot firea și moruvurile oamenilor.

Pretutindeni, în toate orașele și satele se află astăzi oameni, cari vânează după dobânzi și câștiguri ce întrec orice măsură. Aceștia în lăcomia lor nu cunosc sărăcie ori nenorocire, nu cunosc teamă de Dumnezeu, nu cunosc lege, nu muștrare de cuget, nu cunosc nimic ce este cinstit, cuviincios și moral. Orbiți cum sunt, s'ang ei averile lor pe căile cele mai rușinoase și nedrepte și puțin le pasă, că prin aceasta își încarcă sufletul cu cele mai grele păcate. Sunetul aurului și al argintului are mai mare putere asupra lor, decât cuvântul lui Dumnezeu, care ne învață, ca mai întâi de toate să grijim de sufletul nostru, apoi de cele lumești.

Cei chemați trebuie să combată lăcomia cu toate mijloacele. Dar să nu creadă cineva că este lucru așa ușor a desrădăcina această patimă, căci cel cuprins odată de ea, nu poate scăpa cu una cu două din ghiarele ei. Lacomii sunt ca bolnavii de idropică, adevă de boala de apă, cari beau apă, dar nu se satură de ea, căci apa cea multă mai tare aprinde decât stinge setea lor. Lacomul nici când nu zice »Acuma e destul«; nu, pentru că nici când n'are saț, el totdeauna, și ziua și noaptea, priveghiază să capete ceea ce n'are și să înmulțească ceea ce are.

Inima omului lacom e de oțel. Pentru nimeni n'are milă ori îndurare. Nu iubește pe nici un om, dacă n'are dela dânsul vr'o dobândă. El nu cunoaște legăturile preteniei, a dragostei, ori a sângelui, — mânilor lui se întind deopotrivă spre avuți și săraci, el despoaie deopotrivă și prieteni și pe dușmani. Lăcomia face de înșală fratele pe frate, fiul pe părinți și unde stăpânește ea, sufletul e orfan, pentru că întinează și strică tot ce se află bun într'ânsul.

Dintre toți oamenii, lacomii duc viața cea mai chinuită. Noptile le petrec fără somn, făcând neconținut socoteli și frământându-și neconținut mintea după câștiguri noi. Ei nu cruță nici o trudă, nici o osteneală. Călătoresc pe uscat, străbat mările, se mistue și se ruinează de griji și supărări. De dobândesc astăzi ceva, mâne vreau să dobândească de două ori atâta și în sufletul lor nici odată nu se stinge focul și pofta câștigului. Lăcomia face pe om să strângă mai mult decât ce-i este de lipsă și cu procente grele, cu speculațiuni aducătoare de câștiguri rușinoase, răpește truda și sudoarea deaproapelui său. Iar de se întâmplă să păgubească vr'odată, i se pare că a pierdut toate ce are. Lacomul crede, că viața lui

nu are sfârșit, de aceea adună comori peste comori, dar când a pus odată mânilor pe piept, toate le lasă altora, nici lui nu-i trebuie mai mult, decât 3—4 scânduri de lemn și 4—5 coți de pământ. »Strânge comori și nu știe cui le adună pe ele«.

Se teme un lacom, că i-se vor putea fura comorile. A săpat deci o groapă largă sub pivnița sa și a acoperit-o cu o ușă de fier. De câte ori aduna bani, alerga acolo ca să-i ascundă. Într'o zi se duse iarăși cu comori în groapă, dar uitase să ia cheia cu el. Ușa era astfel întocmită, ca după ce a căzut s'a încuibat dela sine. După ce se desfătase din destul de mulțimea aurului și argintului acolo îngrămădit, voi să iese afară. Caută cheia în toate părțile, dar n'o află nici unde. Cuprins de frică și groază nespūsă, știindu-se încuibat sub pământ, a început a bate și a striga cât putuse mai tare, ca să-l audă cineva să-i vină într'ajutor. Toate fură zadarnice, căci nimănui nu i-a venit în minte să-l caute în acel loc, pe care-l păstrase el ca cea mai mare taină a sa. Aici în mijlocul aurului și argintului, murind de foame și sete, și-a aflat acest lacom sfârșitul său, ca o pedeapsă ce i-a trimis-o Dumnezeu pentru fărădelegile sale.

Asemenea soarte tristă au toți oamenii, cari pe căi necinstite și nedrepte își adună averile lor, căci cele astfel adunate n'au nici o trăinicie și totdeauna se răzbună amar, deoarece le lipsește darul și binecuvântarea lui Dumnezeu și unde lipsește aceasta, acolo toate se perd și se risipesc ca vântul.

Din sfânta Scriptură

„Să-și lase cel necredincios căile sale și cel fărădelege sfaturile sale și să se întoarcă la Domnul și-l va milui, și la Dumnezeuul vostru și va ierta păcatele voastre”. (Isaia c. 55, 6-7).

Dumineca a II-a după Pogorârea sf. Duh

(Evanghelia dela Matei c. 4, v. 18—23.)

„În vremea aceea, umblând Isus pe lângă marea Galileii, a văzut doi frați, pe Simon ce se chiamă Petru și pe Andrei fratele lui, aruncând mreaja în mare că erau pescari. Și a grăit lor: Veniți după mine, și vă voi face pescari de oameni. Iar ei îndată lăsând mrejele, s'au dus după dânsul. Și mergând de acolo a văzut alți doi frați, pe Iacob al lui Zevedei și pe Ioan fratele lui. În luntre cu Zevedei tatăl lor, cârpindu-și mrejele, și i-a chemat pe dânsii. Iar ei îndată lăsând luntrea și pe tatăl lor, s'au dus după dânsul. Și a încunjurat Isus toată Galileia, învățând în sinagogele lor și predicând evanghelia împărăției, și tămăduind toată boala și toată neputința în popor.“

*

Această evanghelie ne istorisește cum a chemat Isus la apostolie patru pescari pe Petru și pe Andrei, pe Iacob și pe Ioan. Acestora li-a făgăduit Mântuitorul, că-i va face pescari de oameni, adică îi va trimite în lume înarmați cu mreaja învățăturilor sfinte evanghelii, în care ei vor prinde sufletele omenești și le vor scoate din întunerecul păcatelor și al neștiinții la lumina împărăției cerești. Iar apostolii îndată ascultând și crezând cuvântul Domnului, și-au lăsat părinții, casele și soțiile, și au mers după Isus. Din oameni săraci și de rând și fără de carte și-a ales Isus apostolii săi. Nu i-a ales dintre cei bogăți, ca să nu poată zice dușmanii bisericii, că apostolii cu banii sau cu bogăția au adus pe oameni la credința creștină. Nu i-a ales nici dintre învățații acestei lumi, ca să nu poată zice cineva, că învățătura lui Cristos s'a lăsat cu meșteșugul vorbirii și cu înțelepciunea omenească. Isus și-a ales apostolii săi din oameni simpli, săraci și necărturari, pentru că să arate, că puterea și înțelepciunea apostolilor nu este din această lume, ci dela Dumnezeu. Și acești săraci și fără de arme au biruit pe mulți

bogați și pe mulți domni și împărați; cei necărturari au biruit pe mulți înțelepți și filozofi. Pescarii umili dela marea Galileii au biruit lumea întregă, pentru că astăzi învățătura evangheliei lui Cristos se vestește dela o margine până la altă margine a pământului.

Iată ce dar și ce putere au dobândit pescarii, cari au ascultat cuvântul de chemare al lui Cristos: „Veniți după mine.“ „Veniți după mine“, ne zice și nouă Domnul în toate zilele. Datorința fiecărui creștin este să asculte cuvântul de chemare al Mântuitorului. Nimic în lumea aceasta să nu ne oprească a merge după Cristos, a viețui după sfintele lui învățături. Apostolii, numai pentru cuvântul „veniți după mine“, au lăsat toate, case, părinți, soții, și au mers după Isus; iar creștinii de astăzi în toate zilele aud cuvântul și minunile lui, și vai cât de puțini sunt cei-ce urmează cu adevărat lui Cristos. Creștinul de astăzi nu trebuie să-și părăsească nici case, nici părinți, nici frați, nici copii, ca să meargă după Cristos, ci este de-ajuns să se ferească de păcate și să facă fapte bune pentru ca să îplinească cuvântul Domnului, care zice tuturor: „Veniți după mine.“ Zilele grele de acum ne dau cel mai bun prilej de a face fapte: Apostolul Pavel în cartea sa către Efezeni (c. 5, v. 16) ne zice: „Răscumpărați vremea, că zilele rele sunt, adică: Întrebuințați prilejurile când puteți face bine aproapelui, pentru că sunt multe ispite cari pot să vă abată dela calea adevărului. Să ascultăm deci cuvântul de chemare al lui Cristos, să părăsim păcatele și să facem fapte bune astăzi, pentru că mâine poate fi prea târziu.“

P. B.

Știrile săptămânii

Invitare la abonament

S'au strecurat aproape 6 luni de zile de când am dat ființă foii noastre. În

acest răstimp cetitorii s'au putut convinge, că drumul ce-l umblăm întru ajungerea țânței, fixate în numărul prim al „Luminii“, drept și bun este.

Numărul celor-ce ne însoțesc a crescut în măsură neașteptată. „Lumina“ este astăzi cu drag cetită în toate părțile locuite de Români. Nu este sat românesc unde să nu fi pătruns. Sămânța sămănată a căzut pe pământ mănos și începe să încolțească. Răsplata aceasta a nizuințelor noastre ne dă putere să mergem înainte.

Deschidem deci cu 1 Iulie nou abonament și rugăm pe toți aceia, cărora li-se împlinește timpul de prenoire a abonamentului, să ne trimită de cu vreme prețul foii pe cel puțin 3 luni. Abonații vechi să lipească pe cuponul mandatului postal fașia, sau să ne scrie că sunt abonați vechi sau noi.

Prețul gazetei noastre nici de astădată nu-l ridicăm, deși speșele cu scoaterea ei cresc pe zi ce merge. „Lumina“ e deci astăzi cea mai bună și mai ieftină gazetă românească. Abonamentul ei e:

Pe an	12 Coroane
Pe jumătate de an	6 ”
Pe trei luni	3 ”

Mersul războiului. Comunicătele oficiale și agenția telegrafică ungară vestesc, că înaintarea biruitoare a oștirilor noastre la frontul italian a fost oprită. Însă nu de armatele italiene, ci din pricina potopului de ape, care a umflat râurile și a rupt toate podurile de pe Piave și astfel armatele noastre, cari se aflau deja pe țărmul drept al acestui râu și cuceriseră teritoriu însemnat, au rămas fără sprijin și fără legătură cu oștirile de acoperire de pe țărmul stâng al Piavei. Stând astfel lucrul, armatele noastre au fost retrase, lăsând terenul cucerit dușmanului, care însă nu observase retragerea noastră și astfel a continuat multă vreme cu atacuri zadarnice asupra pozițiilor noastre golite.

Despre această retragere strategică a noastră s'au făcut multe vorbe fără temei, așa că însuș ministrul prezident Wekerle a ținut de bine să-le respire printr'o declarație în parlament, careia i-a dat timbrul absolutei sincerități. Pe

Cântec

Livia Rebreanu

Satu-i gol. Căsuța noastră
Cât de tristă-i și pustie....
Tot ce-avem mai scump în lume
Ne-a dus cruda vijelie.
Au rămas fără de sprijin
Câte mame 'ndurerate,
Iar orfanii plâng pe drumuri
Goi, cu buzele uscate.
Chiar și clopotele sfinte
Ni le-or duce azi, ori mâine —
Cine atuncea'n clipe grele
Jalea noastră să-o 'ngâne?
Jur de jurul țării noastre
Urlă tunu'n desperare —
Pe când coasa morții taie
Spicele fără 'ndurare....
... Tată, du-mă și pe mine
Colo sus, din sus de stele,
Căci nu pot trăi 'ntr'o lume
Unde-i numai plâns și jale....

Fă bine — așteaptă bine

— Povestire morală —

George Cătană.

În comuna Dumbrăveni sunt mulți oameni harnici. Economi în stare bună, țin vite multe și de soi ales, lucră pământul în mod rațional, cultivând tot felul de bucate, pe cari le vând cu preț bun în orașul aproape de ei.

Între toți oamenii din Dumbrăveni însă cel dintâiu era Aron Măzărel. Om înalt și frumos la statură, știa carte multă că învășase toate clasele dela școala populară dela ei din sat. Avea minte ageră era isteț și prietenos, cu el nu ți-se mai ura vorbind. Îi plăcea se vorbesci cu el despre biserică și așezemintele ei sfinte, iar din istorie despre faptele glorioase ale străbunilor noștri. Atunci era mândru, se simțea mai înalt cu un cot și era în stare să jertfească totul pentru binele comun, pentru cauza obștească. Își abonase două foi, două gazete, una politică și una religioasă, iar în un dulap frumos își avea biblioteca sa cu cărți alese de învățătură și petrecere, cari îi făceau cinste vrednicului Român. Tot așa era și lelea Florica soția dânsului, o femeie harnică și cuminte de nu-i aflai păreche; cruțătoare dar foarte milosivă, că nu ieșea nime din curtea lor nemângăiat

și neajutorat. Cu deosebire acum decând băntuie în lume acest război îngrozitor, ajutau cu mână largă pe cei lipsiți și năcăjiți; și cum nu aveau copii, luară doi copii orfani de pe drumuri și îi creștezu ca pe copii lor. Această faptă a lor fu binevăzută nu numai de Dumnezeu, dar și de oameni, cari îi cinșiau și îi prețuiau ca pe cei dintâi binefăcători ai comunei.

Într'o seară de toamnă se abātu la curtea lui Aron un biet cerșitor și ceru lăcaș peste noapte. Lelea Florica care era singură acasă, îl primi, pentru că-l cunoștea fiind că se mai abătuse el pe aci de mai multe ori și-l culcă în grajd pe niște paie, dupăce-l sătură, că era lihnit de foame bietul cerșitor. Dimineata cerșitorul căpătă iarăși mâncare și plecă mai departe în lume.

La două zile cerșitorul des de dimineată intră în curtea lui Aron și ceru se vorbească ceva numai cu el între patru ochi. Cerșitorul îi zise: Am venit la DTa, gazdo Aroane, să-ți spun ce planuri diavolești se țes contra vieții și averii DTale. Eu te cunosc de mult, că am trăit mult din casa DTale și de acela, auzind cu urechile mele, nu pot să nu-ți spun, că mă tem de Dumnezeu și te fac băgător de seamă, ca să iai din vreme măsuri de apărare.

Astă noapte eu nu am putut ajunge până

baza informațiilor primite dela comandamentul militar suprem a constatat, că pierderile noastre la frontul italian în prizonieri, a fost de 12.000 oameni, pe când cele ale italienilor se urcă la 50.000. Mai mare e însă pierderea noastră în morți, răniți și bolnavi, care se urcă până la 100.000 oameni, între cari numărul bolnavilor ocupă parte însemnată. Importanța acestei pierderi, ce e drept, mari la vedere, scade însă imediat, dacă o asemănăm cu a 10-a și a 11-a ofenzivă italiană, când am avut pierderi de 80—100.000 oameni. Ministrul prezident mai observă, că pierderile italienilor au fost de 100.000 oameni și că în aceste lupte au luat parte 53 regimente din Ungaria și 37 regimente din Austria, cari au luptat cu vitejie, și cari s'au retras în ordine exemplară. Ofensiva noastră la acest front a împedat cu desăvârșire pe italieni să trimită trupe la frontul apusean, unde se semnaleză un puternic nou atac al germanilor, și acest fapt înseamnă din punct de vedere strategic iarăș succes. Dușmanul n'a re-purtat deci învingere.

Din contră, cel mai nou comunicat oficial ne spune, că încercările italienilor de a trece peste Piave au fost împedate de trupele noastre. Iar la cele 7 comune, la Assiago, Monte di val Bella și la Col Rosso atacurile dușmane s'au prăbușit de vitejia armatelor noastre. Aceste ne-succese învederează scăderea numărului și puterii rezervelor italiene.

La frontul apusean pe ambe țărături ale râului Lys s'au desfășurat lupte puternice de artilerie. Au fost lupte și la Somme, Yser și la Marne. Și la acest front scade puterea de atac a francezilor și a englezilor, cari străduiau cu orice preț să străpungă linia Montdidier-Noyon-Chateau-Thierry.

Datorința patriotică a fiecărui cetățean e, să subscrie la împrumutul al 8-lea de război.

Rusia. Temeliile acestei țări putrede se cutremură din nou. Trupe organizate și compuse din boemi și slovaci, și întărite cu cazaci, sprijinite fiind de ententa, au început se cucerească orașe însemnate ca Samara, Saratov, Omsk și altele. Ba sunt unele vești, că Kornilov și Kale-din ar fi ocupat deja Moscva, iar Lenin și Troc-kij ar fi fugit în Anglia. Se susține proclamarea de țar a marelui duce Nicolae Nicolaevici, generalissimul armatelor țariste, precum și punerea în fruntea guvernului siberian a marelui duce Mihai Alexandrovici, fratele țarului. Conducătorul trupelor boemo-slovice, cari operează în Siberia ar fi generalul Alexejev. Toate aceste știri dovedesc, că steaua lui Leni... și a lui Troc-kij începe se apună și Rusia stă din nou în fața altei prefaceri.

Țarul omorât. Șiri neadeverite încă, vestesc lumii uciderea puternicului țar de odinioară Nicolae al II-lea. Țarul a fost transportat din Tobolsk, unde era internat cu familia sa, la Iekaterinograd. Ocupând însă trupele boemo-slovice și acest oraș, un soldat al „gardei roșii“ a pătruns în locuința țarului și aici l-a împușcat. După o altă versiune țarul ar fi fost ucis în decursul călătoriei sale dela Iekaterinograd la Perm. Fiind trenul amenințat de boemo-slovaci, un gardist a tăiat cu sabia capul țarului strigând: „vampirul acesta nu va mai ajunge țar“. Țarevici-ul, adevăratul fiu al țarului ar fi murit încă înainte cu 2 săptămâni.

America și războiul. Agenția Reuter comunică, că din cei 900.000 soldați americani duși în Europa 65—70% sunt buni de luptă.

Perderile ententei în corăbii au fost numai în luna Mai 614.000 tone. Succesul acesta este a-se mulțumi dibăciei submarinelor puterilor centrale.

† **Simeon Simu,** bătrânul dascăl al comunei învecinate cu Caransebeș, Prisian, a re-posat în 19 Iunie în frumoasa vârstă de 73 de ani. A fost un Român de inimă, care s'a interesat de toate treburile obștești și dreptăcea încrederea comunei l-a trimis și în reprezentanța „Comunității de avere“ și în alte corporații. Iar ca învățător a crescut generații întregi, oltind în tinerele mlădițe iubire de neam și de biserică. Actul înmormântării a fost o impozantă manifestare a jalei, ce a ajuns comuna Prisian. Îl jalește familia estinsă, din care amintim pe prietenul nostru, inginerul silvic al „Comunității de avere“ Simeon Simu, de prezent locotenent în Valjevo, care s'a distins pe câmpul de luptă. Fie-i pomenirea vecinică!

Creștin bun. În comuna Srediștea-mică, lângă Vârșăț, s'a introdus obiceiul, ca sfânta biserică la hramul său să primească în fiecare an câte un naș, care se îngrijește apoi de lip-surile ei. Primul naș al bisericii noastre din această comună a fost anul acesta credinciosul *Alexa Vărădean*, care a dăruit din prilejul cinstei ce i-s'a făcut, un baldachin (cerime) în preț de 1100 coroane. Obiectul acesta a fost sfințit la sârbătoarea „Pogorîrei Duhului sfânt“. Servească acest fapt generos al fruntașului Vărădean drept pildă vrednică de urmat pentru toți aceia, cari poartă frumosul nume de creștin. Laudă se cuvine și tinerului preot harnic Ioan Orăvișan, care știe să-și îndemne credincioșii la fapte înălțătoare și care are înaintea ochilor pe valorosul său protopop Traian Oprea din Vârșăț. Părintele protopop Oprea a dat doar ființă comunității noastre bisericesti din Vârșăț, ridicând cu multă ostăneală monumentala biserică de aci,

în jurul căreia s'au adunat acum o pleiadă de oameni de inimă. Aici asemenea se practică uzul nașului sf. biserici. La „Înălțarea Domnului“ din acest an nașul bisericii din Vârșăț a fost în-suflețitul locotenent Romul Molin, care este și membru fondator al acestei biserici. Credincioșii adevărați își știu pretutindeni și în tot-deauna îndeplini datorințele.

Ion Vidu, vestitul compozitor al Bănatului, care după cum se știe, a fost multă vreme internat la Sopron, a stat în 24 Iunie pe banca acuzaților a tribunalului din Timișoară. Dovedindu-se acuza procurorului de neîntemeiată, d-l Vidu a fost achitat.

Greva muncitorilor din Budapesta s'a estins aproape peste întreaga țară luând parte la ea după declarațiile ministrului prezident și al unor deputați, câteva sute de mii de muncitorii. După o săptămână s'a ajuns cu sfatul muncitorilor la înțelegere, așa că în fabrici și în toate lucrătoarele s'a început lucrul. Și gazetele apar acum convingându-se publicul și deastădată pe deplin ce importanță are presa în viața popoarelor.

Prețul cartofilor celor timpurii s'a statorit de majă metrică în 60 cor.; iar un chilogr costă 80 fil.

Prețul bucatelor Prin ordinațiunea ministerială Nr. 2668/1918 se ridică prețul de până acum al grâului și al porumbului (cucuruz) de sămânță cu 15 cor. majă metrică; al săcării, orzului, ovăsului, al mălaiului mărunț și al porumbului cu 10 cor. Plusul acesta însă îl capătă numai acei producători, cari până cel mult în 1 Octobrie a. c. își anunță la „Societatea pentru produsele de război“ bucatelor ce au să-le vândă. — De sine se înțelege că acest termen nu privește și porumbul, care se coace mai târziu. Afară de acest plus s'a fixat și un termen și anume: până la 15 Iuliu 15 cor.; până la 25 Iuliu 10 cor. și până la 5 August 5 cor. după fiecare majă metrică de grâu, săcară și orz — deci pentru ovăs și mălaiu nu — pe care producătorul până la aceste termene o va și iifera „Societății pentru produsele de război“. În în-tre-timp acesta prețul bucatelor se urcă cam cu 50%. Deci până la 15 Iuliu a. c. prețul grâului e 90 cor.; până la 25 Iuliu 85 cor.; până ia 5 August 80 cor.; până în 1 Oct. 75 cor.; iar peste 1 Oct. 60 cor.; al săcării și orzului până la 15 Iuliu 77 cor.; până la 25 Iuliu 72 cor.; până la 5 August 67 cor.; până la 1 Oct. 62 cor.; iar peste acest termen 52 cor.; — prețul ovăsului și al mălaiului mărunț e fixat până în 1 Oct. cu 62 iar peste acest termen în 52 cor.; al porumbului de sămânță până la terminul ce se va staveri prin o ordinațiune ministerială specială în 75

la satul vecin și am fost silit să dorm peste noapte la hotar, lângă moara înaltă, la vadul călugărului, între niște tufe de răchită. Luna ieșise de după culmile dealurilor, mare și vederoasă, de lumină tot împrejurul, iar pe bolta ceriului milioanele de stele scăpărau numai lumină, de gândeai că s'a aprins ceriul, iar pământul era ca preserat cu pulbere de argint.

Un vânticel calduț adia lin și clătina încet vârfurile răchișilor. Prin văzduh mii de gândăcei zburau încoaci și încolo, iar în urma lor câte un liliac se încerca să-i vâneze și în zborul său repede ajungea până la mine. Era liniște adâncă, numai murmurul apei se auzia izbinduse de țermuri, iar sus se auzia plioscăitul lopeșilor dela moară și undeva îndepărtare un fluier ciobănesc trăgea o doină, de te sfinția. Încolo liniște, ca 'n mormânt. Eu stam și nu puteam dormi, eram ca fermecat de atâta frumsețe și măreție ce vedeam în natură că am mai dormit eu afară și am mai văzut eu nopți frumoase, dar ca asta ba. Dela o vreme mi-se păru că și apele dorm; doarme natura întregă, dorm răchișile, doarme luna pe cer, dorm milioanele de stele, iar eu ca fermecat închid ochii și — ațipesc. Deodată mă trezesc mirat. Tot liniștea adâncă de mai nainte, numai cât luna era oblu deasupra mea și în depărtare mi se pare că

aud pași omenești, ce veneau dela moară în josul apei spre mine.

Mă ridic puțin, dau în lături lăstarii de răchiși și intradevăr se văd două umbre, ce grăbiau spre mine. Nu mă înspăimânt, căci de ce s'ar teme un biet cerșitor bătrân și sărac. Mă las iar în culcușul meu și ascult. Văd doi oameni băgându-se în tufișul de răchiși și fiind aproape de mine stătură locului. Unul zise: Așa! acuma putem vorbi fără frică că ne aude cineva. Știi pe gazda Aron Măzărel din sat dela noi? Nu-l știi, dar am auzit despre el — răspunse celalalt. Apoi uite — zise iarăși cel dintăiu. Eu îl cunosc, că sunt din sat cu el, ba am fost și slugă la el. Știu cum stau toate, unde își ține banii și tot, tot. DTa frate ia pe celalalt trei ortaci ai noștri și să veniți cu trăsurile astă seară aici în tufișie. Eu vă aștept aici. Pe la miezul nopții mergem să furăm ce vom putea dela el. Să luați cu voi arme, că de vedem că nu'i alt modru, trebuic să ne folosim de ele. Eu am nădejde, că nu ne vor prinde.

Ce zici frate la asta? bine e așa? — Binel cum nu. La 10 ciasuri astară noi suntem aici. DTa ne aștepti, și noi venim. Acum noapte bună și drum bun. Umbrele se depărtară, pașii lor, cum apucasesă în direcțiuni contrare, se tot îndepărtau până se perdură cu totul și iar

se făcu liniște adâncă. Luna era plecată mult spre apus, o stea deodată căzu lăsând în urma ei o dără de lumină, ce se perdu în albăstrime. Eu mă tulburai de cele auzite, somnul fugi dela genele mele, eram neliniștit, nu mă ținea locul, mă ridicai dela vatră, îmi îndreptai mădularele mele slabe și gârbovite și plecai drept la DTa, gazdo Aroane, să îți spun, DTa vei ști acum ce-i de făcut, ca să pui mâna pe hoți.

Aron, la auzul acestor vorbe demne de crezământ, se tulbură puțin, un fel de amărăciune îl cuprinse, iar buzele involuntar îi rostiră vorba: ticăloși.

Apoi întorcându-se spre cerșitor îi zise: DTa moș Avisaloane rămâi la mine până când voești, vei avea tot ce-ți trebuiește, îți mulțămesc că-mi spuni și astfel mai mântuit averea și poate și viața de o mare primejdie, la care nici nu mam gândit. Dar las pe ticăloși de hoți, că pun eu mâna pe ei am, eu ac pentru cojocul lor.

Apoi Aron ieși din curte grăbit, merse de înștiță pe primar despre cele plănuite contra sa; după aceea înștiță și jandarmeria și astfel staveriră la olaltă planul după care aveau să porceadă la prinderea hoșilor.

Dupăce se inseră se așezară posturi de pază la diferite puncte și se luară măsurile cele mai sigure pentruca hoții să nu poată scăpa.

cor.; iar peste acest termin în 60 cor.; iar al porumbului de rând în 62 și 52 cor.

Recvirarea recoltei. Cu ordinațiunea sa Nr. 2490 guvernul a recvirat în interesul hrănirii obștești întreaga recoltă a bucatelor din anul acesta. Acum a apărut o ordinațiune nouă, care stăvirește măsura (porția) ce este a-se lăsa producătorului pentru fiecare membru al familiei. Anume producătorului, *lucrător de pământ*, bărbat și femeie, trecut peste 15 ani, i-se lasă din grâu săcară, sau din orz câte 15 chlg. de cap, iar lucrătorilor sub 15 ani, bărbați și femei, altor membri ai familiei, 12 chlg. *la lună. Tuturor celorlalți cetățeni* le compete la zi 240 grame *faină*. Pentru trebuințele economice se lasă sau se permite a-se cumpăra numai atâtea bucate cât este de trebuință pe seama lucrătorilor, îngrășatul vitelor sau pentru sămănat, sau cât fac competențele, ce au credincioșii ale da preoților sau învățătorilor s. a. De sămânță se lasă după un jugher catastral 100 chlg. de grâu, 110 chlg. de săcară; 100 chlg. orz, 90 chlg. ovăs; 90 chlg. măzeriche; 20 chlg. mălai mărunț. — Pentru un cal te tovară la an 7 măji metrice de ovăs, pentru un cal de prăsilă 12, iar pentru mânzi sub 2 ani 3 măji metrice de ovăs Pentru îngrășatul porcilor nu se poate folosi orzul și ovăsul. Porțiunile de porumb ce se pot folosi pentru îngrășatul vitelor se vor fixa mai târziu. Pentru nutrirea Galițelor numai rămășițele dela treierat se pot folosi; sămânța însă nu.

ECONOMIE

Îndrumarea economiei noastre

Războiul zilelor noastre a schimbat temele lumii. Altul a fost modul de viață de mai înainte și cu totul altul cel ce va urma după război. Miliardele datoriei publice, precum și prețurile urcate ale tuturor articulelor, cari apasă din greu umerii noștri, ne silesc vrând nevrând să ne schimbăm modul de viață, îndrumându-ne pașii pe căi mai bune, cari să ne facă cu puțința suportarea jugului greu al vicțiilor de mâne.

Popor econom fiind, ni-se impune să îndrumăm și să orânduim altcum economia noastră. Ni-se impune să lucrăm mai mult, mai bine, ca să producem mai mult și în același timp să și păstrăm sau cruțăm cu mai multă grijă ceea ce am câștigat.

Legea naturii ne poruncește, să redăm pământului acele părți nutritoare, cu cari ne-a slujit, adecă să-l gunoim.

Substanțele (părțile) neincunjurat de lipsă ale pământului sunt cele organice, adecă gunoiul făcut din rămășițele putrezite ale plantelor, pre-

cum și gunoiul de staul; care este cel mai bun. Un păcat mare au economii noștri, că nu îngrijesc de păstrarea corespunzătoare a gunoiului. El zace risipit după staul, bătut de vânt și de arșița soarelui, absorbind udul din el, care este partea cea mai prețuită a gunoiului. Germanul îi zice cu drept cuvânt „*aurul fluid al economului*“.

Alte părți neincunjurat de lipsă ale gunoiului sunt părțile minerale: fosforul, tot așa și sulfurul.

Țăranul nostru a dat pământului părți organice, nu însă și de cele minerale. Gunoiul măiestrit, care conține așa numitele părți minerale, este aproape un ce necunoscut țăranului nostru.

Este știut, că atât omul, cât și animalele au lipsă pentru hrana lor atât de părți organice, cât și de părți minerale. Părți organice, are omul în legume, carne, cereale, iar părți minerale în sare s. a.

Germanii au făcut minuni cu pământurile lor cele sărace, dându-le atât părțile organice de lipsă, prin gunoiera pământului cu gunoi de staul, cât și părțile minerale, prin gunoiera cu gunoi măiestrit. Fiindcă de multe ori s'a adus în comerț gunoi măiestrit fals, acela trebuie cumpărat dela o firmă vrednică de toată încrederea.

Spre a îmbunătăți cultura bucatelor să ne silim a ne procura pentru sămânță: grâul nobil de *Arpadhalom* din comitatul Csongrád și cucuruzul cel nobil de *Bánkut* din comitatul Aradului. Din văi și până în creștetul munților noștri avem astfel de pășuni bogate, cari ar putea nutri de trei ori atâtea vite, dacă le-am îngriji, le-am grăpă și sămăna cu ierburi mai de preț și le-am adăposti cu diferite plantațiuni, în contra vânturilor și a arșiței soarelui.

Să ne silim a împământeni și la noi vite cornute mai vânjoase și mai bune, cum sunt, de pildă soiul *Montafon*, *Simenthal* și *Bonyhád*, cari dau lapte din belșug.

În ținuturile mai depărtate de orașe, unde nu putem vinde laptele cu preț, întemeiem *însoțiri de lăptării*, cari vor scoate din lapte unt și brânză și-l vor valoriza.

Spre a înainta prășirea vitelor ni se impune să cultivăm mai multă *luternă*, *trifoiu*, *mazeriche*, *sfeclă* și cartofi pentru nutrirea mai bună a vitelor.

Oile *țigaie* trebuie încrucișate cu soiul de oi *friz*, prin ce am câștiga îndoit de mult lapte și lână mult mai fină.

Din laptele oilor se facem *brânză* și *caș-caval*. Pe lângă soiurile de porci mangulița să prășim în măsură mai mare și porci de carne și anume: soiurile de *Basna*, *Linkolshire* și *Jorkshire*, cari se înmulțesc și cresc mult mai repede ca soiul mangulița.

din pământ cinci jandarmi înarmați și zece oameni cu furci de fier în mâni.

Hoții văzându-și planul lor deochiat trântiră sacii la pământ și o tuliră la fugă spre ușe. Dar ușa era încuiată și zidul în față, pe care nu'l puteau sări, fiind prea înalt, iar îndărăt erau următorii. Se auziră înjurături trântituri, lupte însemnate, lovituri aspre, dar în cele din urmă hoții fură toți prinși și legați cot la cot. Hoțul care păzia trăsurile asemenea fu prins și dus cu trăsuri cu tot la casa comunală. Între hoți era și un fost servitor al lui Aron, iar ceialalți erau niște oameni prăpădiți din satul vecin de peste apă. Ei mărturisiră că aveau de gând să umple trăsurile cu saci de bucate și apoi să se urce și în apartamentele lui Aron spre a-i fura și banii. Dar nu și-au ajuns scopul, căci fură prinși și predați judecătoriei unde îi aștepta pedeapsă aspră.

Astfel Aron Măzărel fu mântuit de mare primejdie cu ajutorul cerșitorului, pe care-l miluise de atâtea ori.

Învăț de aici creștine și vezi, că: *binele cu bine se răsplătește și fă bine și... — așteaptă iar bine.*

Să cultivăm mai multă floarea soarelui, curcubete, rapiță, in și cânepă, cari dau oleiu pentru mâncare și pentru mașini, iar turtele fabricate din sămânța lor sunt un nutremânt foarte prețuit pentru animalele, cari sunt în creștere, precum și pentru cele de muls.

Locurile sterpe să le plantăm cu nuci, pruni și alți pomi, cari ne asigură venite frumoase.

Spre a pune economia noastră pe alte temelii trebuie să stăruim ca țărani mai cu stare să-și trimită copiii la școlile agronomice de vierit și de lăptărit, ale statului.

Sașii din Ardeal au să mulțumească starea lor economică înfloritoare numai școlilor economice cari le au.

Îndată ce se vor sălășlui vremi de pace, preoțimea și învățătorimea noastră să ieie parte la cursurile economice, să aranjeze excursii cu poporul la școlile agronomice și economiile de model mai apropiate, ținând însuși prelegeri economice poporului. Să stăruim, ca în comunele mai mari să se întemeieze economii de model. Economie de model poate întemeia ori și care econom, care lucră pământul și prășește vite după prescrierile științei economice de azi. Atari economi primesc dela stat ajutoare bănești, sămânță, ori vite de soiu ales.

Pentruca luminătorii poporului (preoții și învățătorii) să poată fi adevărați îndrumători ai poporului și în cele economice, trebuie ca însuși să fie orientați în ale economiei. Iată pentru ce se impune ca la catedra de economie a seminarelor noastre să fie chemați oameni deplin orientați în ale economiei, cari au făcut studii economice la academia agronomică.

Asociațiunea pentru cultura poporului român ar trebui să satisfacă pe deplin menirii ei de luminătoare a poporului său; să edeie o foaie economică, cum era pe vremuri „*Bunul econom*“ la Orăștie.

Cei chemați să aprindă lumina minții neamului, cel puțin pe terenul părăgenit al economiei, căci mult este încă de muncit.

În scopul valorizării produselor întemeiați pretutindenea însoțiri pentru valorizarea produselor și nu lăsați ca ce ați agonisit cu cruntă sudoare să ajungă în pungă străină.

Luminători ai neamului, aprindeți luminele și luminați calea întunecată a neamului, ca binecuvântarea ceriului să fie asupra voastră.

Juliu Vuia

Calendarul săptămânii

Iunie

Cireșar

Zilele săptămânei	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)
Joi	21	M. Iulian din Tarsis
Vineri	22	M. Eusebie Ep. Samosatelor
Sâmb.	23	M. Agripina
Dum.	24	(†) Nasc. S. Ioan Botezăt.
Luni	25	Ca Ma Fevronia
Marți	26	C. P. David din Tesalonic
Merc.	27	C. P. Samson prim. de străin

Subscrisul fac cunoscut, că mi-am deschis

Cănelăria advocațională in Caransebeș

peste drum de spitalul militar.

5-4

Dr Ștefan Petroviciu,
advocat.

Ofert de căsătorie.

Un notar, caută pentru soră-sa — econoamă de rangul prim, cu 20,000 cor. zestre — un teolog absolvent gr. or., la o parohie de cl. III-a, unde reflectantul serios ar deveni momentan ales.

Ofertele să se trimită la administrația foii în plic dublu.

(3-3).